

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)*

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)*, till Region Stockholm för yttrande. Utredningen föreslår därför att tillståndsförfarandet ska slopas helt för alla som i dag omfattas av det, kamerabevakning ska få bedrivas om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. För en sådan bevakning ska det finnas en dokumenterad intresseavvägning. Den som bevakar ska även skriva en förteckning över pågående bevakning som på begäran ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Vidare föreslås att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot förtecknings- eller dokumentationskravet.

Region Stockholm använder kamerabevakning inom kollektivtrafiken samt på vissa sjukhus. Kamerabevakningen är i huvudsak en trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärd samt möjliggör att regionen kan bistå Polismyndigheten med bevismaterial i händelse av brott. Nuvarande reglering innebär omfattande administration och långa väntetider för tillstånd. Region Stockholm ser därför positivt på utredningens förslag då de förväntas förenkla tillämpningen av lagstiftningen och bidra till mer effektiv och ändamålsenlig bevakning.

Bakgrund

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)*, till Region Stockholm för yttrande.

Under ärendets beredning har Karolinska Universitetssjukhuset, Södertälje Sjukhus AB och Region Stockholms trafikförvaltning haft möjlighet att lämna synpunkter

Kamerabevakningslagen (2018:1200) reglerar viss kameraanvändning i samhället. Lagen är ett komplement till EU:s dataskyddsförordning och genomför EU:s dataskyddsdirektiv i vissa delar. Enligt lagen gäller som huvudregel ett krav på tillstånd för att aktörer som bedriver offentlig verksamhet ska få använda kamerabevakning som innebär personbevakning på platser dit allmänheten har tillträde. För att tillstånd ska beviljas krävs att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset enligt den s.k. intresseavvägningen.

Regeringen beslutade den 23 mars 2023 att uppdra åt en särskild utredare att föreslå åtgärder som kan underlätta kamerabevakning för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. Utgångspunkten för uppdraget har varit att tillståndsplikten för nämnda aktörer ska tas bort helt eller i förhållande till vissa centrala syften. Utredaren fick även i uppdrag att se över utformningen av den lagstadgade intresseavvägningen i kamerabevakningslagen (2018:1200) för att den bättre ska svara mot behovet av att kamerabevaka i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Utredningen föreslår att tillståndsförfarandet ska slopas helt för alla som i dag omfattas av det, men att förutsättningar för kamerabevakning i offentlig verksamhet fortsatt ska regleras i kamerabevakningslagen. Enligt utredningens förslag ska kamerabevakning få bedrivas om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. För en sådan bevakning ska det finnas en dokumenterad intresseavvägning oavsett om bevakning sker på en plats dit allmänheten har tillträde eller inte, vilket är en skillnad i förhållande till dagens regler. Begreppet plats dit allmänheten har tillträde föreslås tas bort då det har skapat gränsdragningsproblem som försvårar tillämpningen av kamerabevakningslagen.

Vidare föreslås utredningen att den som bevakar ska skriva en förteckning över pågående bevakning som på begäran ska lämnas till

tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska innehålla uppgifter som kan indikera om bevakningen som bedrivs innebär särskilda risker för skyddet av den personliga integriteten. Utöver förteckningskravet föreslår utredningen att den bedömning som görs enligt någon av intresseavvägningarna ska dokumenteras. Kravet ska gälla både när bedömningen ska göras inför påbörjandet av en ny bevakning och på grund av ändrade förhållanden. Vidare föreslås att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot förtecknings- eller dokumentationskravet.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Samtidigt ska tidigare beslutade tillstånd upphöra att gälla.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm använder kamerabevakning inom kollektivtrafiken samt på vissa sjukhus. Kamerabevakningen är i huvudsak en trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärd samt möjliggör att regionen kan bistå Polismyndigheten med bevismaterial i händelse av brott. Region Stockholm har, via representanter från trafikförvaltningen och flera sjukhus, deltagit i utredningens kartläggningsarbete samt fått möjlighet att lämna synpunkter på nuvarande reglering och lyfta behov av förändringar. Region Stockholm kan konstatera att utredningens förslag ligger i linje med verksamheternas behov och tillstyrker därför förslagen.

Enligt 6 kap 9 § kamerabevakningslagen (2018:2100) är kollektivtrafiken undantaget från kravet på tillstånd för kamerabevakning. För övriga verksamheter krävs dock tillstånd vilket innebär en omfattande administration och ibland långa väntetider innan tillsynsmyndigheten lämnar besked. Region Stockholm instämmer i utredningens bedömning att nuvarande tillståndsförfarande hämmar utvecklingen av bevakningsåtgärderna och att effektiviteten i att utföra en uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning kan motverkas. Region Stockholm har tidigare erfarit att tillståndsmyndigheten gjort olika bedömningar avseende kamerabevakning av t.ex. entréer. Ett slopat tillståndskrav möjliggör därför en mer flexibel och ändamålsenlig bevakning. Det är därför positivt att tillståndskravet tas bort.

Utredningens förslag innebär samtidigt att en intresseavvägning fortsatt ska göras, det vill säga en bedömning av om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (proportionalitetsbedömning). Skillnaden från dagens reglering blir att aktörerna ska göra bedömningen själva utanför ramen för ett

tillståndsförfarande. Region Stockholm instämmer i utredningen bedömning att en bibehållen intresseavvägning ger ett starkt integritetsskydd. Det är även positivt att begreppet plats dit allmänheten har tillträde slopas i syfte att förenkla tillämpningen av kamerabevakningslagen.

Avseende anmälningsplikt väljer utredaren att gå längre än vad regionen har efterfrågat under utredningsarbetets gång. Utifrån en avvägning mellan den administrativa bördan en anmälningsplikt skulle innebära och behovet och nyttan med ett anmälningsförfarande, anser utredningen att en anmälningsplikt inte bör införas och föreslår istället ett mer ändamålsenligt förteckningskrav. Region Stockholm tillstyrker förslaget om dokumentations- och förteckningskrav och bedömer liksom utredningen att det bidrar till en mer effektiv tillsynsprocess.

Utredningen föreslår att det ska införas en ny bestämmelse i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som anger att kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra offentliga miljöer. Utredningen menar att lagens nuvarande lydelse inte kan anses utgöra ett fastställande av en uppgift av allmänt intresse som kan utgöra rättslig grund för kamerabevakning.

Utredningen framhåller samtidigt att de har övervägt om motsvarande behov även bör finnas för regionerna och kommit fram till att regionerna i huvudsak bedriver bevakning inom ramen för sina verksamheter, t.ex. sjukvård och kollektivtrafik, där det redan finns bestämmelser som fastställer uppgifter av allmänt intresse som kan ligga till grund för kamerabevakning.

Region Stockholm anser att utredningen med fördel har kunnat utveckla resonemanget bakom ställningstagandet och lämnat exempel på vilka lagar som avses, i syfte att undanröja framtida osäkerhet. För det fall sådana bestämmelser inte närmare kan anges önskar Region Stockholm att utredningen igen överväger att införa motsvarande förtydliganden för regionerna, särskilt i förhållande till kollektivtrafiken.

Region Stockholm ser annars en risk för att det kan leda till osäkerhet kring om regionerna har tillräckligt tydliga bestämmelser att stödja sig på för att motivera att kamerabevakningen sker med stöd av allmänt intresse som laglig grund.

Ekonomiska konsekvenser

Region Stockholm bedömer att den sammantagna administrativa bördan i samband med kamerabevakning minskar när tillståndsförfarandet tas bort. Förslagen kommer samtidigt att innebära ett ökat ansvarstagande för verksamheterna gällande genomförande av intresseavvägningar samt dokumentations- och förteckningskrav. Beroende på bevakningens omfattning kan detta initialt innebära ökade kostnader för vissa verksamheter.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Anders Gidrup
Tf Direktör säkerhet och
beredskap

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av Kamerabevakning i offentlig verksamhet –
lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Beslutsexpediering

1. Justitiedepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2024-06-11